

Zařikávání ryb

(Zařikávání živých, 1966)

Při naději, která se v nás přičí
jak páteř, jak manželský slib,
bubnuju, bubnuju na suchý buben ničí:
Blíží se
povodeň
ryb!

Pahýlem žerdi na zdi márníc biju,
kde těší děti při svíčkách.
Písně zní dutě jako v akváriu:
Pod našima okny
teče
vodička ...

Přísežná slova, na znak spadlá z višně,
ve stržích hrob si hledají.
Degeneráti, porculánek z Míšně,
trpí se,
trpí
při čaji.

Les proti lesu. Houští proti houští.
Krev. Chlupy. Supi na hlídkách.
A po bulvárech světa plují tlouští
a třou se,
třou se
o lýtka.

Vodorovnosti vod a rybích srdcí,
zařikávám tě peřím na přídí!
Zásnubními lety hrdliček, jimž krtci
ve hlavách
hrobů
závidí!

V nevodech svědomí nevyspravená oka.
Tratí se vina za vinou.
Němota jiker hřmí. I tahle sloka,
zoufalá,
páchne
rybinou.

Rybí soudní sály. Rybí katedrály.
Rybí poutě. Rybí kuplety.
Rybí věštcí. Mlčí, jako by se báli
napovědět
osud
století.

Striptýzy svatých. Jakobínské domy
na návsích světa v bezvědomí spí.
Sřelte si na lvy! Třikrát! Z války chromí

po ploutvích
kloužou
na záspí.

Oblomovštino velrybího tuku,
zaříkávám tě horou jménem Hněv!
Moudrostí mozků
v lebkách našich vnuků!
Dubovým dřívím
Na rakev!

Bubnuju,
bubnuju na suché oslí břicho,
burcuju slova, hrdlem nejistá.
Aspoň kletbu! Aby nezalklo nás ticho.
Zbytečné smrti
krevní msta.

Leden

(Český orloj, 1971 – 1973)

Zase je leden.
Zas tři husy sněžní za spárek visí
na sirotčím stěžni
a v lesích císařských se svatě
rozsvěcí, jak by si v saních ženy
z mysliven ukazovaly prsy.
Zase je leden.
„Stůj, synu!“
Kam běžíš?
Pojď, kleknem na sníh, srazíme se
na zem pod jedinou hvězdu.
Zas bude Třech Králův.
A na jméno Ježíš
korunku nám sváže kozorožím chlupem
Její Milost Zima v Trněném Oujezdu.
Je broných koní, povřísel a kostí.
Budeč,
má bába, dřepí mezi hroby –
v nebesích stojí alpaková lžička.
Pojď.
Země snídá –
na kůr modře sněží –
smrt mezi stromy kolíčkuje plátno
a tence, tence do kroku si hvízdá.
„Smrt?“
Nechceš věřit.
Hlas máš náhle cizí – jako bych slyšel
v křivonohých lesích uprostřed letu
hrdličky se rdousit.
Lžu.
Honem lžu ti, dřív nežli jsem stačil
řici ti aspoň na sám leden pravdu –
ač s tebou mluvím prvně dnes jak

s mužem.

„Ty neznáš Perchtu?“

Směju se, půl kámen.

„Jde světit po vsích česnek, sůl a křídu –

Podmoráň,

Hostouň,

Dubí,

Dřín - - -

co jméno,

zázrak – o dvanácté v noci vyhrkne ze skal místo vody víno!“

„Na to si počkám!“

křičíš.

A už řinčí sklo –

a koně bubnují kopejtkem do dveří –

a krouží ledňáčci –

a

všecko nadarmo - - - spíš dřív, než na věži zhoupne se první zvon, neb táhne od jezer vzduch hrubě škrobený jako valenciánská krajka.

Kněžívka,

Sobín,

Černuc - - -

z nor a propustí skleněným okem Čechy do tmy hledí.

„Vstávej!“

Už buší!

Mží jim do korun a stezky královské voní, až kejchá ves –

Kašpar a Melchior a Balthasar – a hvězda!

Jdi.

Popros křídu. Uřknem sklep i sad. A Stavidlo. A sekyru. A studni.

Stačí tři křížky.

Naděj, co ji znám, stonala dřív, než vybrali jí jméno.

Práší se,

práší od štístka, až bílo.

A co sůl?

By na pláč zbyla.

A co čest?

By podražila.

A co síto?

A co líto?

Kdyby krev tu křídu smyla!

Poběhlík Prouza táhne od Lidic, na voze košťata a křen a klestíčko –

svět se s ním houpá –

stoupá níž a níž.

„Svatí, svatí, svatí,

půjčte mi tři zlatý!“

Hlas má jak biskup. Světci prchají –

dým kadidlový letí po návsi jak pomatená
svátost.

„Až já budu svatým,
já vám je oplatím!“

a skřípá kolečko –

a v humnech strmí oheň!

Neboj se.

Slyšíš? Kdesi prostřed Hor se divě
smekají hejtmanská kopyta –

ach,

Kutná hoří! –

Bože, to je let! – zrada jak polínko,
a ještě dnes jde po nebesích hrůza!

Neboť jsme staří.

Metem na hromadu sních –

a náhle cinkne v nás bělostný cylindr –

či cos jen ukápne –

či chrstne krev, až není v nás kam

šlápnout.

Neboj se,

Petře. Spi. Kdo ví – na pravdu boží
nikdo nevidí –

snad bába suší louč –

snad dědci prchají od včelích

královen –

snad stáhli králíka – a čekají, až
přijdem.

Spi,

mrtví nekoušou.

Zítří je osmý leden – svátek Mramoru.

Kdo z jakobínů stlal si na zemi, spal celý
rok jak kámen.

Snad leccos říkám dřív, než smím.

Však bude čas?

Zima je matkou mrazení – a já chci
vyzradit svou závrať nade vším, co – nahé
po paty a odpradávné – trvá.

Nad vodou.

Nad vším osením.

A nad vším musením.

A láskou!

V ledu trav spí na rybníce ouzký jez
jak padlá svíce

a voda zmítá se v tom čirém vězení

a bije do ledu

a hltá kamení –

ach, ano!

ano nastokrát! – za zády krouží mi
na jedné brusličce – bělostná po zem –
Pravda!

A svatej obraz vsi houpá se ve vrbách!

A v kusech padá sních, jak by se u nebes
trhalo labutí maso!

Je Jména Ježíš.

Oči zastřené – tři panny klekají

nad třemi podnosy, kde pro ně schystán
klíč – či hřebínek – či prsten.

Bláhoví žebráci!

Klíčníci!

Králové!

Cpete se do schodů, cpete se se schodů
- a osud na tácku dávno si vámi jist, jak
Jista slast svou trýzní.

„Ty posloucháš?“

Ach odpusť,

mluvím pro sebe, jak otec mluvíval,
když klestil topoly:

„Vidíš,

pár halouzek – a tíží jako hřích. Ták –
a teď dýchej si, jak se ti samo zlíbí - - -“

A proutí hvízdalo.

A soušky tloukly o zem.

„S kým si to povídáš?“

volal jsem do větru.

Však otec řezal dál, jak by mě neslyšel
- stromy a starci jsou si blíž než lidi.

Příliš jsem nežárnil.

Hledal jsem zátoku, z níž pijí krtkové.
Stačí prý kápnutí – a vrané koně zbělí.

To bude nádhera!

Kočové vytrhnou s povozy ze dvorů a –
jedni šimlové splašení druhými – se
u kapličky srazí!

Je to ještě pravda?

Pámbu ví.

Mrak nese na tácu sněhové cukroví.

Zas řinčí řetězy.

A hrnce.

Kouří krev.

Zabíjí se. Jako vždycky v lednu.

Jdi.

Ten čistý ručník pověš na větev!

Pochváli tě.

Řezník Ondřej Lisý položí ti na rameno
ruku jak mně kdysi. Bude horká. Bude těžká.

Cítím ji tam dosud.

Tak zvou muži do hry muže.

Říká se jí Osud.

Mokvá sníh.

A na nebesích teče vejce nahniličku –
nech mě chvíli,
nech mě slunci –
v závěji prosvítá pastuší tobolka a
hřbitov dokořán jak před třiceti léty.

Jak si všecko odpovídá!

Květ.

I sníh.

I lidská bída.

Našel jsem tenkrát první v životě – a
prostřed aleje stihl mě nízký zvon a kdosi

v rákosí bil klackem do ledu jak do lebeční kosti.

V domě se modlili za tetu Bětušku.

A ona, spanilá, šla bosa ze dvířek
a nesla na prsou skleněný talířek –
a na něm – po sám vrch – svou jinovatou duši!

Zdvihl jsem sněžný květ.

„Děkuju,“
smála se.

„Víš, jak mu říkají?“

A já jen stál a stál –
a teprv za dlouho, když došla
k hřbitovu, šeptl jsem:

„Suchá Běta.“

Vím.

Zní to rzí

jak všechno dnes, co bylo kdysi na řetěz.

Směj se! A kopej do hřbitovní branky!

Křič,

že nevěříš!

Synovství je sama pejcha –
otcovství sám pád.

Já jen, že konec ledna chodil k nám
jen zábst –

o svatém Františku byl otec němý, aby
neplakal – ač mého dědečka znal jenom
z kladívek a z pil, co zbyly v kůlně.

Ach, slzy mého otce!

Vodo knížecí!

Kolikrát za noc míval jsem ten sen –
otec si na prsa přitiská horu Říp – a
krůček po krůčku nese ji ke Hřebči – a
staví mi ji pod nejvyšší okno!

Pot se mu řine z herculesích zad.

„V Roudnici prší!“

směje se, půl živ.

„Teklo mi za krk ze svatého Jiří!“

Však –

čímsi dojat – náhle zaslzí. Jak by byl
smích jen nedospělým pláčem.

Je konec ledna.

Na zradidle mží.

A v sálech venkovních pod zmrzlým
pódiem spí mezi třískami basový kolíček a
tlačí boží ticho.

Jdu sadem prokřehlým,

v bělostném rouše jako předkové nesu
si dědky z prvotní své vlasti.

Je svátek Sekyr – umrlátko den.

Kdo z jakobínů skácel aspoň strom,
usínal celý rok třeba i ve stoje, jak
usínají lesy.

Jdi.

Nabruš nože, synu. V bohapusté vsi

vyřežem spolu z mamutího klu čistotnou
tvář tvé matky.

Neb není útěku.

Rejtarstvo mraků mete úbočí –
krvavost masa bije do očí, až
červenají sněhy.

Je vlčích svateb.

Odsouzené žít – vlečou nás kobylky
ze dvorů královských doprostřed světa
na hovězí kůži.

Vidím tě hrozit jim rukama po matce.

Jsme sami, synu.

Sami dva.

Jen Petrarkovy holínky stojí kdes
blízko v otlučeném koutě.